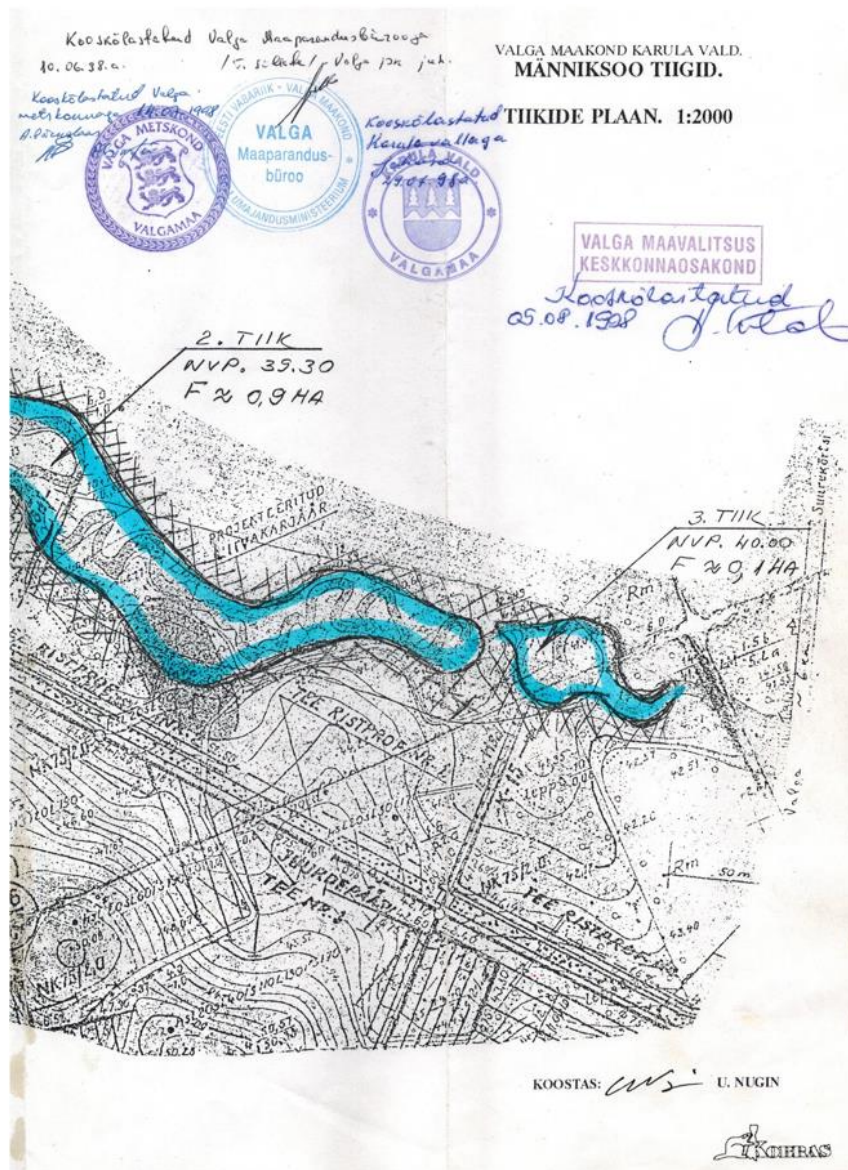

Laekunud ettepanekud ja seisukohad Rautina oja süvendamise ja kaldajoone muutmise keskkonnaloa taotluse KMH programmile ning nendega arvestamine		
<u>Esitaja, kuupäev ja kirja nr</u>	<u>Ettepanek, seisukoht</u>	<u>Seisukohaga ja ettepanekuga arvestamine/mittearvestamine</u>
Transpordiamet, 06.10.2021 (kiri nr 8-5/21/23649-2)	Transpordiamet, tutvunud esitatud dokumentidega, nõustub Rautina oja KMH programmi eelnõu ja esitatud ekspertrühma koosseisuga. Kavandatav tegevus Rautina ojal ei oma puutumust riigitee nr 23119 Valga-Suurekõrtsi kaitsevööndiga.	Seisukoht teatavaks võetud. Puudub vajadus KMH programmi täiendamiseks.
	Teeme ettepaneku, et keskkonnamõju hindamise aruandes käsitletakse ka Rautina ojal asuvate (jäävad kavandatava tegevuse alast välja) Männiksoo ja Männiksoo 1 paisude seisukorda ja antakse hinnang kavandatava tegevuse võimalikust mõjust nendele.	Seisukoht teatavaks võetud. Oleme KMH programmi eelnõus välja toonud, et Männiksoo paisu asukohas asunud maakividest pais on likvideeritud ning asemele tekitatud tehiskärestik. Männiksoo paisu seisukorra ja sellele avalduva hindamine ei ole seega asjakohane. KMH programmis on esitatud Männiksoo_1 paisu asukoha paisutuse visuaalne kirjeldus ja foto. KMH aruandes laiendatakse visuaalsete tunnuste alusel paisutuse kirjeldust, kuid paisu tehnilise seisukorra hindamine ei kuulu keskkonnamõju hindamise ekspertide pädevusse. Kuna Rautina oja paisutuskõrgus Männiksoo_1 paisul ületab vee erikasutuse keskkonnaloa (veeloa) künnist, siis on võimalik KMH aruandes tähelepanu pöörata sellele, et veeloa taotlemisel tuleb läbi viia paisu tehnilise seisukorra hindamine.
Põllumajandus- ja Toiduamet, 12.10.2021 (kiri nr 6.2-1/9355-1)	PTA, olles esitatud materjalidega tutvunud, peab Rautina oja KMH programmi eelnõu asjakohaseks ja piisavaks. Samuti hindame piisavaks KMH ekspertrühma koosseisu.	Seisukoht teatavaks võetud. Puudub vajadus KMH programmi täiendamiseks.
RMK, 15.10.2021 (kiri nr 3-1.1/2021/3451)	Tutvustime esitatud eelnõu materjalidega ja esitame oma arvamuse:	
	Juhime tähelepanu, et töö tellija kontakt on Riisali küla, Karula vald- sellise nimetusega küla ja valda ei ole Eesti registrites;	Seisukoht teatavaks võetud. Tegemist on äriregistrisse kantud aadressiga. Juhitakse ettevõtte tähelepanu vananenud infole ja KMH programmis täpsustatakse ettevõtte aadress.
	Dokumendist ilmneb, et töid tehakse 26.08.2003 väljastatud ehitusloa alusel aga RMK kooskõlastuse	Selgitus.

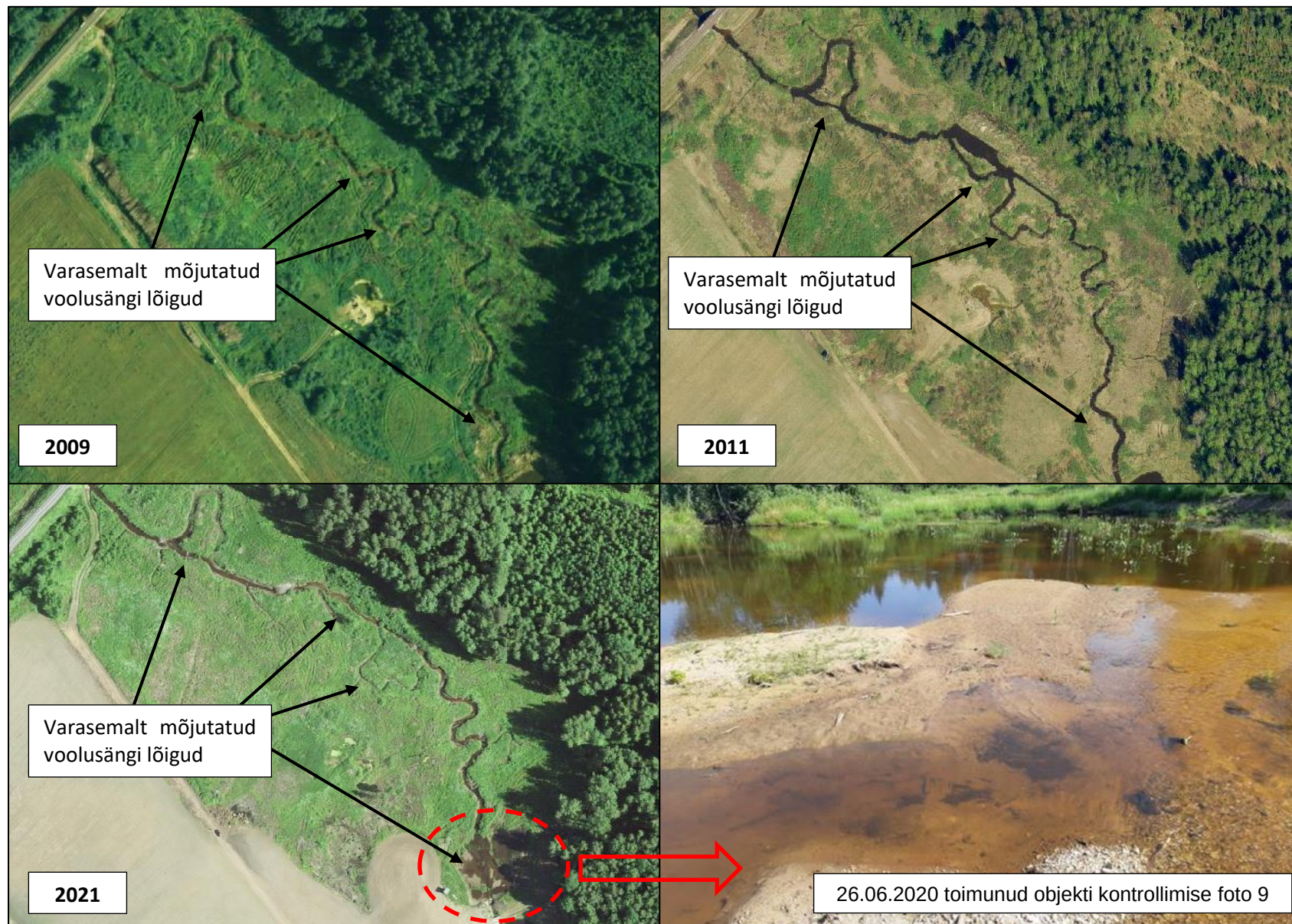
	kohta info puudub. Tegevus mõjutab RMK maaüksuse Valga metskond 21 (tunnuse 28901:001:0095) veerežiimi, Keskkonnalubade registris ei ole võimalik tuvastada Rautina ojal Männiksoo vee erikasutuslubasid. Kas ehitusluba sisaldas vee erikasutusloa nõuet ja RMK kooskõlastust tegevusteks (ala skeemil);	Männiksoo tiikide eelprojekt, mille alusel on ehitusluba väljastatud, on kooskõlastatud Valga metskonnaga 14.07.1998 (kooskõlastanud Aimar Pärnalaas) (vt seisukohtade tabeli lõpus esitatud joonist 1). Ettevõttel puuduvad kehtivad keskkonnaloa. Ehitusluba ei sisaldanud vee-erikasutusloa nõuet. Keskkonnainspeksioon on 26.06.2020 toimunud objekti kontrollimise protokollis nr 1101291 välja toonud, et maaomanikule selgitati keskkonnaloa omamise kohustuslikkust vastavalt veeseadusele. Praeguse KMH objekti on kavandatud Rautina oja süvendamine ja kaldajoone muutmine. Paisutamiseks vajaliku loa taotlemine toimub eraldiseisvalt koos paisutusega kaasneva mõju hindamisega.
	Rautina oja süvendamine ja kaldajoone muutmine eelnõus kirjeldatud alal plaanida tegevus selliselt, et piiranguvöönd ja selle mõju oleks riigimaale minimaalne; Tööde käigus ja peale korrastust tagada kallasraja vaba kasutus.	Seisukohaga arvestatakse. KMH programmi ptk 5 täiendatakse: <i>RMK on 15.10.2021 kirjas nr 3-1.1/2021/3451 soovinud, et alal plaanitaks tegevus selliselt, et piiranguvöönd ja selle mõju oleks riigimaale minimaalne, ning on juhtinud tähelepanu, et tööde käigus ja peale korrastust tuleb tagada kallasraja vaba kasutus.</i>
Majandus- ja Kommunikatsiooni-ministeerium, 08.11.2021 (kiri nr 1.10-17/21-0054/5774-2)	Männiksoo kinnisasi, kus süvendamise töid soovitakse teha, piirneb kahe MKMi valitsemisel oleva kinnisasjaga. 23119 Valga-Suurekõrtsi tee (registriosa nr 7469450, katastritunnus 28901:001:0351) on Transpordiameti valduses, kellelt olete küsinud arvamust eraldi. VALGA-TARTU raudtee kinnisasja osa Tartu-Valga 501,8-503,9 km (registriosa nr 2203740, katastritunnus 28901:001:0421) on koormatud hoonestusõigusega tähtajaga 50 aastat aktsiaselts Eesti Raudtee (registrikood 11575838) kasuks. Küsisime aktsiaseltsilt Eesti Raudtee arvamust, mis on sellele kirjale lisatud. MKM nõustub Rautina oja KMH programmi eelnõu ja esitatud ekspertrühma koosseisuga.	Seisukoht teatavaks võetud. Puudub vajadus KMH programmi täiendamiseks.
Eesti Raudtee, 28.10.2021 (kiri nr 20-1/4089-1)	Oleme tutvunud Rautina oja süvendamise ja kaldajoone muutmise KMH programmiga ning peame seda asjakohaseks ja piisavaks. Samuti oleme veendunud, et KMH ekspertrühma koosseis vastavalt KeHJS § 15¹ lõikele 4 on piisav.	Seisukoht teatavaks võetud. Puudub vajadus KMH programmi täiendamiseks.

Keskkonnaamet, 11.11.2021 (kiri nr 6-3/21/20787-7)	2.1 KMH programmi peatükis 2 „Kavandatava tegevuse kirjeldus ning alternatiivsed võimalused“ märgitakse: „KMH aruandes 0-alternatiivi reaalse alternatiivina ei käsitleta, kuna kavandatav tegevus toimub 26.08.2003 väljastatud ehitusloa (nr 2801098) alusel. Keskkonnanaloo taotlemine on viimane etapp väljastatud ehitusloa alusel tehtavate tööde elluviimiseks. Kavandatava tegevuse elluviimiseks alternatiivsed võimalused puuduvad, kuid KMH raames käsitletakse sobivate negatiivse keskkonnamõju vältimise ja leevendamise meetmete väljatöötamiseks vajadusel erinevaid tehnilised lahendusi.“ 2.1.1 Keskkonnaamet on seisukohal et ei ole põhjendatud 0-alternatiivi käsitlemata jätmise. Keskkonnaministri 01.09.2017 määruse nr 34 „Keskkonnamõju hindamise aruande sisule esitatavad täpsustatud nõuded“ § 5 lg 4 kohaselt tuleb KMH aruandes esitada kirjeldus keskkonnaseisundi tõenäolisest arengust juhul, kui kavandatavat tegevust ellu ei viida. Seega tuleb täpsustada alternatiive ning käsitleda alternatiivina ka 0-alternatiivialternatiivi ehk hinnata arenguid, mis eeldatavasti toimuksid seal kavandatava tegevuseta. 2.2 KMH programmi peatüki 5 alajaotuses "Mõju pinnaveele ja vee elustikule," on märgitud: "Mõju oja veekvaliteedile ja hüdro-morfoloogilistele tingimustele mõjutab elupaiga muutumise kaudu jõe-elustikku." Keskkonnaamet on seisukohal, et lisaks on oluline	Selgitus. KMH aruandes esitatakse kirjeldus keskkonnaseisundi tõenäolisest arengust juhul, kui kavandatavat tegevust ellu ei viida. 0-alternatiivile vastav olukord on taust, mille suhtes hinnatakse kavandatava tegevusega kaasnevaid mõjusid. Kavandatav tegevus on lubatud 26.08.2003 väljastatud ehitusloaga (nr 2801098). 0-alternatiivi ei käsitleta kavandatava tegevusega võrreldava reaalse alternatiivina. Keskkonnaministri 01.09.2017 määrus nr 34 näeb ette 0-alternatiivile vastava olukorra kirjeldamist, kuid nõutud ei ole 0-alternatiivi käsitlemine alternatiivide võrdluses. Kuna kavandatava tegevuse eesmärk ei ole keskkonnaseisundi parandamine ja tegevus ei lähtu avalikust huvist, siis ei ole põhjust eeldada, et kavandatava tegevuse korral avalduvad mõjud oleksid väiksemad, kui 0-alternatiivi korral avalduvad mõjud. Sellises olukorras ei ole võimalik alternatiivide võrdluses jõuda kavandatavat tegevust eelistava tulemuseni ka juhul, kui kavandatava tegevusega kaasnev ebasoodne keskkonnamõju ja/või mõju inimese tervisele ja heaolule on tagasihoidlik. 0-alternatiivi seega võrreldava alternatiivina ei lisata, kuid 0-alternatiivi käsitletakse taustana kavandatava tegevusega kaasneva mõju hindamisel. Kui kavandatava tegevusega kaasneb oluline negatiivne keskkonnamõju, mida ei ole võimalik vältida, ei ole võimalik tegevust ellu viia ja rakendub 0-alternatiiv. KMH programmi peatükis 2 lõik „KMH aruandes 0-alternatiivi reaalse alternatiivina ei käsitleta, kuna kavandatav tegevus toimub 26.08.2003 väljastatud ehitusloa (nr 2801098) alusel. Keskkonnanaloo taotlemine on viimane etapp väljastatud ehitusloa alusel tehtavate tööde elluviimiseks.“ asendatakse lõiguga: „KMH aruandes 0-alternatiivi reaalse alternatiivina ei käsitleta, kuid KMH aruandes kirjeldatakse keskkonnaseisundi tõenäolist arengut juhul, kui kavandatavat tegevust ellu ei viida, ning 0-alternatiivile vastavat olukorda käsitletakse taustana kavandatava tegevusega kaasneva mõju hindamisel. Kavandatav tegevus toimub 26.08.2003 väljastatud ehitusloa (nr 2801098) alusel ning keskkonnanaloo taotlemine on viimane etapp väljastatud ehitusloa alusel tehtavate tööde elluviimiseks.“ Ettepanekutega ei arvestata. Planeeritava tegevuse asukohas olev ojalõik on võrreldes maaparandussüsteemidega seotud lõikudega küll loodusliku ilmega, kuid on praeguseks inimtegevusest tugevalt mõjutatud.
---	--	--

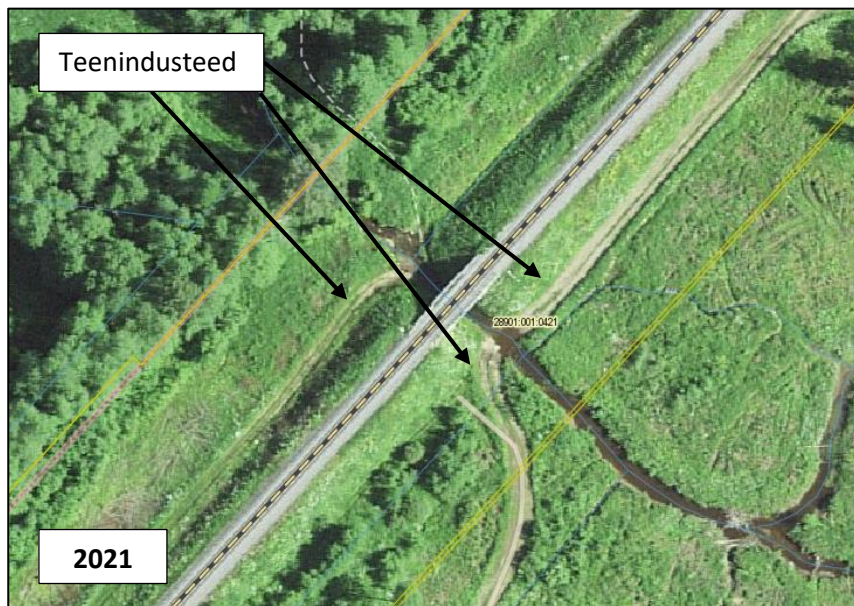
	analüüsida, kuidas kavandatava tegevuse elluviimine mõjutab Rautina oja vee elustikku ja vee elupaika tervikuna. Planeeritava tegevuse piirkonnast ülesvoolu jäävad kaks paisrajatist, allavoolu paikneb sirgendatud lõigul riigi poolt korrashoitav ühiseesvool. Planeeritava tegevuse asukohas on üks väheseid loodusliku ilme säilitanud ja seetõttu elupaigana kõrgelt väärtuslikke ojalõike, mida lisaks kalastikule saavad elupaigana kasutada ka mitmed veeselgrootud ja taimed. Seetõttu ei saa nõustuda KMH programmi peatükis 6 toodud seisukohaga, et täiendavaid uuringuid KMH käigus ei kavandata. Hetkel ei ole planeeritavate töödega hõlmatud ojalõigus, ega teistes oja osades, läbi viidud vee elustiku inventuuri. Kuna KMH s viidatud 2013. a paisude inventariseerimise käigus vaadati üksnes kitsalt kalastiku näitajaid, on oluline koguda teavet Rautina oja teiste vee elustiku rühmade (veeselgrootud, taimed, fütobentos) aga ka füüsikalis-keemiliste näitajate kohta. Sel moel on võimalik objektiivselt hinnata ka kavandatava tegevuse mõju Rautina oja ökoloogilisele seisundile ning vee elustikule ja elupaigale tervikuna. 2.2.1 Eeltoodu põhjal teeme ettepaneku KMH programmi täiendamiseks: - Vähemalt planeeritavate töödega hõlmatud ning mõjualasse jääva Rautina oja lõigus uurida ja koguda teavet vee elustiku rühmade (veeselgrootud, taimed, fütobentos) ja füüsikalis-keemiliste näitajate kohta. - Lisaks analüüsida, kuidas kavandatava tegevuse elluviimine mõjutab Rautina oja vee elustikku ja vee elupaika tervikuna.	Ortofotode (vt seisukohtade tabeli lõpus joonist 2) põhjal rajati perioodil 2005 kuni 2013 olemasolevad Männiksoo tiigid, millega kaasnes eeldatavalt intensiivne heljumi kandumine allavoolu. Ortofotode võrdluses on näha, et perioodil 2009 kuni 2011 muudeti praegu kavandatava tiigi alale jäävas ojalõigus mitmes kohas voolusängi asukohta. Lisaks on Keskkonnainspektsioon 26.06.2020 toimunud objekti kontrollimise protokollis nr 1101291 välja toonud, et alale on juba rajatud väike ja madal tiik. Püsiva loodusliku olukorra kujunemist on ortofotode põhjal mõjutanud ka enne 2009. ja 2021. aasta pildistamisi toimunud puittaimestiku eemaldamine. Alal on seega korduvalt muudetud keskkonnatingimusi ojas läbiviidud kaevetööde ja allavoolu kanduva heljumi settimisega, mis on põhjaelustikku tugevalt mõjutanud. Keskkonnatingimusi on muudetud ka alal toimunud raietegevusega, mis mõjutab heljumi ja toiteainete koormust. Varasematel perioodidel on ojasängi mõjutatud oluliselt ka raudteesilla rajamise ja remontimisega ja sillaaluse ojalõigu hooldamisega ning seoses erinevate katastriüksuste teenindusteede kasutamisega (vt seisukohtade tabeli lõpus joonist 3). Eelnevate selgituste põhjal on KMH programmi ptk 3.4 täiendatud (lk 21). Arvestades eelnimetatud inimtegevuse mõjutustega ei ole suure tõenäosusega kujunenud looduslikku tasakaalu ning ei ole tegemist ökoloogiliselt kõrge väärtusega ojalõiguga. On ilmne, et kavandatavate töödega hõlmatavas lõigus on tegevuse mõju elustikule intensiivne, kuid inimtegevusest juba praeguseks oluliselt mõjutatud ojalõigu puhul ei ole põhjust eeldada täiendava olulise keskkonnamõju lisandumist. Leiame, et kavandatava tegevuse ojalõigus vee elustiku rühmade ja füüsikalis-keemiliste näitajate kohta teabe kogumine ei anna olulist lisandväärtust mõju hindamisel. 2012. aastal koguti jõgede hüdrobioloogilise seire (EMÜ, 2013) raames infot ka teiste elustikurühmade kohta. KMH programmi ptk 3.4 täiendatakse jõgede hüdrobioloogilise seire (EMÜ, 2013) põhjal olemasoleva infoga Rautina oja elustiku näitajate kohta. Uuritud seirekoht asub Männiksoo tiikidest ülesvoolu ja seirekohas oli elustiku seisund paisutusest hoolimata hea (olemasolevad Männiksoo tiigid rajati ortofotode põhjal perioodil 2005 kuni 2013). Kavandatava tegevuse ala on ülesvoolu jäävast ojalõigust eraldatud olemasolevate tiikidega ning ei ole põhjust eeldada, et tegevus mõjutaks tiikidest ülesvoolu jäävas ojalõigus vee elustikku ja vee elupaiku. Mõju allavoolu jäävale ojalõigule käsitletakse KMH aruandes.
--	---	--

Joonis 1. Valga metskonna kooskõlastustega projektjoonis

Joonis 2. Voolusängi muutmine ja rajatud tiik

Joonis 3. Raudteesild ja teenindusteed